

Vyhýbať sa zlu vo filmoch a v televízii?

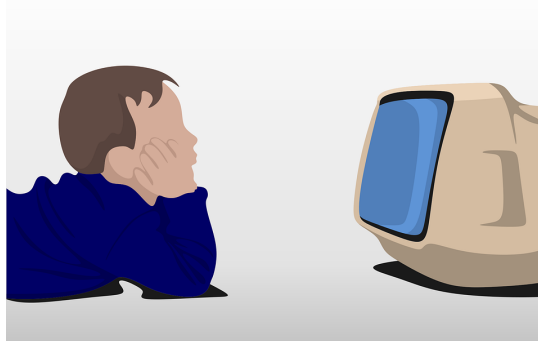
Peter Kwasniewski

24. júla 2019 ✝ Spoločnosť

V liste *Gratissimam Sane*, pri príležitosti Roku rodiny v roku 1994, pápež Ján Pavol II. napísal:

“Dobre poznajúc široký a hlboký dopad takých prostriedkov, [Cirkev] neúnavne vystríha pracovníkov komunikačných prostriedkov pred nebezpečenstvom manipulácie s pravdou. O akú pravdu môže skutočne ísť vo filmoch, v divadelných hrách, v rádiových a televíznych programoch, v ktorých má prevahu pornografia a násilie? Je toto dobrá služba *pravde o človekovi*?”

Táto rečnícka otázka je veľmi dôležitá. Nemali by nám naše rekreačné aktivity dodávať nové sily, nemali by nás naše voľnočasové aktivity privádzať k hlbšiemu pochopeniu pravdy? Bolo by zlé, keby médiá, ktorým venujeme toľko pozornosti, nás očividne, či sotva postrehnuteľnými spôsobmi, odvádzali od morálnej a intelektuálnej čnosti, od lásky ku kráse a od konečnej pravdy, pre ktorú sme stvorení.

Zdroj: pixabay.com

Fr. Dominic Legge, O.P., vysvetľuje dôvod:

„Keď sledujeme akty sexuálnej žiadostivosti alebo krutosti, sme náchylní stať sa žiadostivejšími a krutejšími. **Na čo sa pozeráte očami, to pozývate do svojej duše.** Aká časť z takzvanej „zábavy“ spadá do tejto kategórie?“

Fr. Legge nasleduje Anjelského doktora, ktorý v *Summe* napísal:

„Pohľad sa stáva hriешnym, keď človek pre to, čo vidí, sa stáva náchylným k neresti žiadostivosti a krutosti. Preto Ján Zlatouсты hovorí, že takéto pohľady robia mužov cudzoložníkmi a nemravníkmi.“ (*ST II-II 167.2 ad 2*)

Ďalším výsledkom pozerania na názorne zobrazovanú sexuálnu žiadostivosť a krutosť je to, že voči nej môžeme nadobudnúť ľahostajný ba dokonca necitlivý postoj, takže **sa staneme necitliví voči objektívnemu morálnemu zlu**, na ktoré sa nám nebude veľmi chcieť rázne a s náležitým odporom reagovať. Keď sledujem filmové hviezdy, ktoré smilnia alebo vražia, budem mať jednu z troch odpovedí: Budem dojatý súcitom s tým, čo robia, čo je pre mňa hriech, alebo budem k tomu ľahostajný, čo je tiež hriешne, alebo budem pociťovať voči tomu odpor. Pociť odporu voči zlu je správny, ale sami nemôžeme

dobrovoľne vyhľadávať nechutné veci.

Okrem toho existuje jeden dôvod, pre ktorý treba byť obzvlášť opatrný a dbať na sebaovládanie, a ten sa týka povahy moderných médií. Filmy obzvlášť sa vyznačujú istým druhom „**silného čara**“, pretože zaplňujú dušu hyper predstavami, nadmieru silnými obrazmi (Aristoteles a sv. Tomáš ich nazývali „prízrakmi“). Keďže duša nedokáže vzdorovať tomuto prílevu, je aj úmerne tomu formovaná. Média majú tendenciu nadmerne stimulovať určité ľudské danosti: priveľmi stimulujú jeho živočíšnu a primálo racionálnu stránku. Zameriavajú sa predovšetkým na telesné zmysly a tým vyzdvihujú pragmatický primát hmoty nad myslou. **Naša pamäť a naše sny sa sýtia tým, čo sledujeme a počúvame.**

Abbé Sertillanges v diele *Intelektuálny život* správne poznamenáva, že by sme si mali ceniť a chrániť našu vnútornú čistotu a pokoj. Je veľmi ťažké, aby padlé stvorenia ako sme my, zostali nezašpinené uprostred skazeného pokolenia a aby sme naše mysle stále upierali na veci hore, ako nám hovorí Písmo. **Ešte ťažšie je vnútorne sa stíšiť a uzobrať sa v modlitbe.** Človek si kladie otázku, čo by o televízii a filmoch povedali veľkí mystici, ako sú sv. Terezka Ježišova, sv. Ján z Kríža, sv. Terézia od Dieťaťa Ježiša, sv. Alžbeta od Najsvätejšej Trojice: nepovažovali by väčšinu toho, čo dnes ľudia sledujú, za prinajlepšom kolosálne plytvanie časom, v najhoršom prípade za znečisťovanie duše?

Zdroj: commons.wikimedia.org

Som ako správny sveták pripravený hovoriť súčasne „áno“ aj „nie“? „Ako je Boh verný, naša reč k vám nie je aj „áno“ aj „nie“ (2 Kor 1:17-18). „Smilstvo a akákoľvek nečistota alebo lakomstvo nech sa ani len nespomenú medzi vami, ako sa patrí na svätých, ani mrzkosť ani hlúpe reči a neprístojné žarty, lebo to sa nesluší; radšej vzdávajte vďaky“ (Ef 5:3-4). Ak potrebujeme sofistickované a pochybné argumenty na zdôvodnenie, prečo niečo počúvame, sledujeme alebo čítame, pravdepodobne sa pokúšame Kristovi hovoriť „áno“ aj „nie“. To, ako kresťan žije svoj život, čomu venuje svoj čas, na čo myslí a na čo je zamerané jeho srdce, má byť v absolútnom súlade s vierou, ktorú vyznáva.

Najstrhujúcejšie povzbudenie v tomto smere sa nachádza v Liste Filipanom: „Napokon, bratia, myslite na všetko, čo je pravdivé, čo je cudné, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté, čo je milé a čo má dobrú povesť, čo je čnostné a chválibné!“ (Flp 4:8). Implicitne obsahuje upozornenie: **nemyslíte, ba ani neuvažujte o veciach, ktoré sú s tým v protiklade, pretože vaša duša sa stane menej kresťanskou a menej plne ľudskou.**

Niet v ňom ani stopy onoho falošného tvrdenia, že keď sa chceme stať „plnšou“ osobou, musíme vraj „poznať“ zlo, hoci len sprostredkovane, aby sme ho mohli lepšie pochopiť a bojovať proti nemu – slabý argument, ku ktorému sa často utiekajú obhajcovia moderných médií.

Tento argument má určitú váhu pri literárnom zobrazení zla, pokiaľ je vkusne urobené, pretože v tomto prípade je sila obsahu filtrovaná cez intelekt čitateľa, ktorý musí najprv pochopiť slová a pojmy a až potom môže, aj to iba do istej miery, oživiť celý výjav vo svojej predstavivosti. Toto médium umožňuje, aby vnútorný vplyv zla bol sprostredkovaný duchovným procesom. V prípade filmu je však obraz vnímaný priamo očami, aj keď dialóg a zvuková stopa sú vnímané ušami; je tu bezprostrednosť, ktorá obsah nefiltruje ani neinterpretuje.

Negatívne dôsledky sa neobmedzujú iba na morálnu sféru, ale zasahujú aj sféru intelektuálnu. Niektorí sledujú film „bez námahy“ – a práve to je problematické. Koľko ľudí sa dnes dokáže zabaviť využitím *vlastného* intelektu a *vlastnej* predstavivosti? Prečo sme takí pasívni, závislí od zábavného priemyslu, ktorý homogenizuje kultúru, namiesto toho, aby sme sami vytvárali krásne veci, alebo aspoň aktívne asimilovali umelecké dielo?

Neskutočnosť je vo filmoch zobrazovaná ako skutočnosť - v dôsledku čoho po čase sa skutočnosť zdá byť nereálna. Filmy a život sa zlievajú do blikajúcej fantazmagórie bez morálnych či večných následkov. Vo filmoch na obrazovkách sú pred našimi očami zabíjané desiatky, stovky, tisíce ľudí: život je lacný a násilie je dobrá zábava. Môže nás prekvapovať, keď moderný človek nemá problém likvidovať životy nenarodených detí alebo starých ľudí?

Explicitný sexuálny obsah médií je dnes nutnosťou, ktorú sa neodvážia spochybňovať a so zlom zaobchádzajú ako s vzácnym korením. Azda nás má prekvapovať promiskuita, lacnosť a zvrátenosť sexuálneho správania moderného človeka, keď sú takéto obrazy neprestajne vtlačané do predstáv miliónov ľudí? Pokiaľ ide o zábavu, zostupujeme do barbarstva, ktoré je horšie než u starovekých pohanov, pretože títo sa ešte nestretli s kresťanstvom, aby ich uzdravilo a pozdvihlo.

Chcem tým azda povedať, že by sme *nikdy* nemali pozeráť filmy alebo televíziu? Nie. Existujú aj hodnotné umelecké filmy, ktoré sa nevyžívajú v bezdôvodnom zle. Božie Slovo nás však pobáda k ostrážitosti, opatrnému rozlišovaniu a svätej nemilosrdnosti voči našim sklonom k povrchnosti, hľadaniu výhovoriek a poľavovaniu v zásadách. Mali by sme ku všetkým médiám zaujať múdry postoj, aký mal sv. Bazil Veľký voči pohanským autorom. Hovorí:

Zdroj: pxhere.com

“Keď opisujú slová a skutky dobrých ľudí, mali by ste ich milovať a napodobňovať. Ale keď zobrazujú podľa počínanie, musíte pred nimi utekať a zapchávať si uši ako Odysseus, ktorý utekal od spevu sirén, pretože čítanie zlých diel pripravuje cestu pre zlé skutky. **Preto dušu treba starostlivo strážiť**, aby sme sa kvôli našej láske k literatúre nevedomky nezašpinili ako ľudia pijúci v mede jed.“ Ak toto platí pre literatúru, neplatí to azda v tisíckrát väčšej miere pre filmy a televíziu a mnoho ďalších foriem dnešnej populárnej zábavy?

Ako kresťania sa musíme usilovať **sústrediť naše rozptýlené energie a schopnosti a zamerať ich na Najsvätejšiu Trojicu, ktorá prebýva v našej duši** a navonok sa prejavuje v kráse Božieho stvorenia. Modernita vo všeobecnosti, a najmä populárna zábava **vedú vojnu proti stvorenému poriadku a proti nášmu vnútru, nášmu „vnútornému hradu“**. Neustály príval svetských

obrazov a hluk nás odvádzajú od *unum necessarium*, od toho „jedného, čo je dôležité“.

Zdroj: https://www.lifesitenews.com/blogs/christians-must-be-careful-to-avoid-evil-in-movies-and-tv?utm_source=LifeSiteNews.com&utm_campaign=18c4f4c5b6-Daily%2520Headlines%2520-%2520World_COPY_533&utm_medium=email&utm_term=0_12387f0e3e-18c4f4c5b6-403802325

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/vyhybat-sa-zlu-vo-filmoch-a-v-televizii/>